

„Misija Sibiras‘14“ ekspedicija į
Krasnojarsko kraštą
ATASKAITA

Turinys:

Ekspedicijos dalyvių sąrašas

Krasnojarsko kraštas

Lesosibirskas

Jeniseiskas

Zyrianka

Strielka

Zacharvoka

Mamotovas

Piskunovka

Lietuviai Krasnojarsko krašto Jeniseisko bei Kazačinsko rajonuose

Ekspedicijos dalyvių sąrašas:

Andrius Bautronis

Arnoldas Fokas

Eglė Marija Želvytė

Giedrius Tradišauskas

Gytis Vercinskas

Guoda Pečiulytė

Julija Kiško

Laura Rojutė

Lukas Červonikovas

Oskaras Valiulinas

Reda Andriekutė

Severija Pažemeckaitė

Tadas Žirgulis

Tomas Jankus

Viktorija Bružaitė

Zigmas Pakštaitis

Krasnojarsko kraštas

2014 m. „Misija Sibiras‘14“ vyko į Krasnojarsko kraštą. Tai nėra pirmą ekspediciją šiame krašte, tačiau dėl didelio šios vietovės ploto ir didžiulio kapinių skaičiaus regione (į Krasnojarsko kraštą buvo ištremta daugiau nei 40 000 lietuvių), į Krasnojarską vykti buvo svarbu. Šios ekspedicijos metu buvo tvarkytos kapinės Jeniseisko bei Kazačinsko rajonuose. Ekspedicija į šį kraštą buvo viena ekstremaliausią, nes teko įveikti bekrastes taigas, karštį, galingą audrą, sraunią Jenisiejaus upę. Ekspedicijos metu buvo aplankytos ir sutvarkytos šios vietos: Zyrianka, Jeniseiskas, Strielka, Savinas, Zacharovka, Mamotovas, Piskunovka, Lesosibirskas.

Lesosibirskas

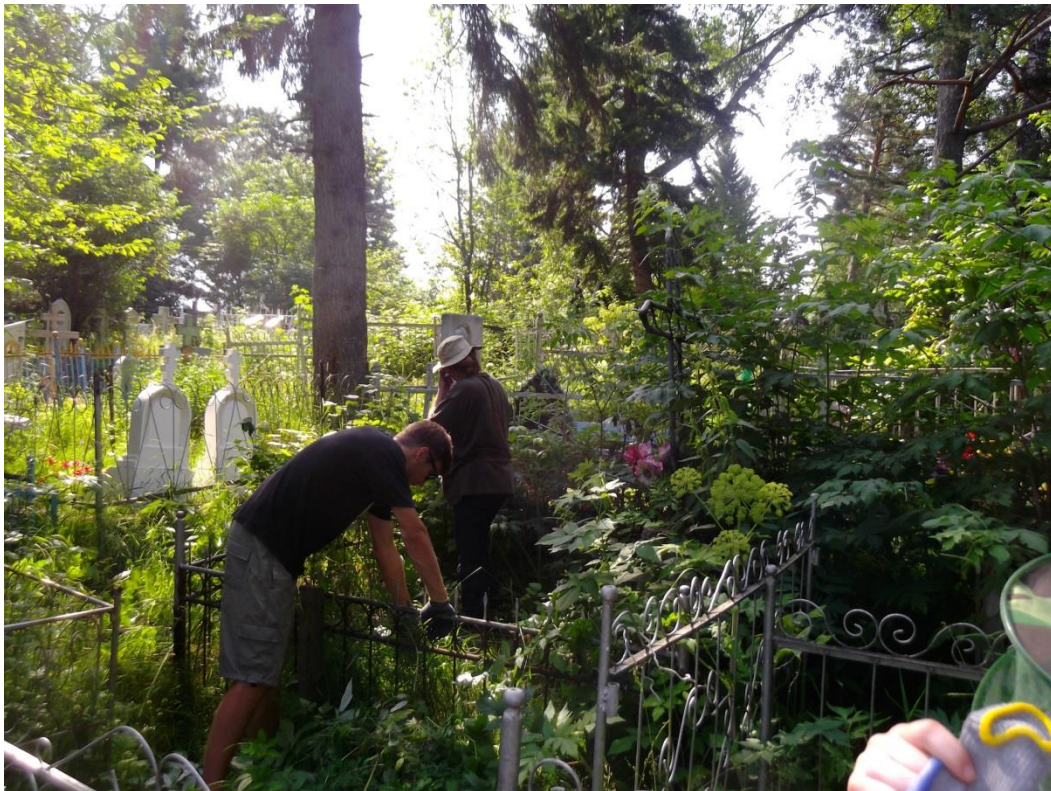
Šiose, kaip beje ir daugelyje kitų kapinių, pavyko rasti nemažai kapaviečių su užrašais „išvykęs“ arba „grįžo į Lietuvą“. Vadinasi, dalis palaikų buvo pargabenta į Lietuvą. Lesosibirsko kapinaitės įsikūrę miške. Jose didelė dalis kryžių metaliniai, radome ir medinių kryžių liekanų, nemenka dalis jų išvirtę. Dauguma kapų vieni nuo kitų atskirti metalinėmis ar medinėmis tvorelėmis, kurios taip pat buvo nuvirtę. Dalį kapų galima atskirti pagal likusius cementinius išlietus antkapius, ant jų daug išraižytų pavardžių. Lesosibirsko kapinėse pastatėme vieną naują kryžių, apkerpėję paminklai buvo nušveisti.

Jeniseiskas

Kapinės čia įsikūrę miestelyje šalia rusiškų kapų. Dauguma jų atitverti metalinėmis tvorelėmis. Nors kryžiai dar nenuvirtę, bet kapai smarkiai apaugę žolėmis, krūmais, medžiais. Lietuviškus kapus sutvarkėme išpjaudami krūmokšnius, išraudami žoles.

Zyrianka

Zyriankoje, kaip ir nemažoje dalyje kitų aplankytų kapinių, kapavietės vienos nuo kitų atskirtos medinėmis arba metalinėmis tvorelėmis. Jos įsikūrusios gana miškingoje vietovėje, šalia rusų kapų. Kapinės apaugusios krūmokšniais, bet nesmarkiai, kryžiai taip pat pakankamai geros būklės. Čia buvo iškirsti krūmai, medžiai, atstatytos tvorelės. Taip pat Zyriankos kapinėse pastatytas naujas medinis kryžius.

Strielka

Strielkos kapinių būklė buvo itin bloga – medžiai suvirtę ant kapų, išvartyti kryžiai, galimai kapinėse buvo praūžusi audra. Lietuvių kapai čia įsimaišę tarp rusų kapaviečių, o skirtingas kapų vietas leidžia atskirti vien tik metalinės arba medinės tvorelės, tačiau žolės ir krūmai dažnai yra aukštesni už pačias tvoreles. Pavyko rasti keletą cementinių paminklų. Šiose kapinėse iškilo trečiasis naujas, medinis kryžius, skirtas lietuvių tremtiniais atminti.

Zacharovka

Zacharovkos kapinėse radome kone vien medinius kryžius. Dalis jų buvo aptverti aukštomis medinėmis tvorelėmis, kurias kėlėme nuo žemės ir atstatėme. Kryžiai buvo pakankamai neblogai išsilaikę, tačiau ne vieną jų teko pataisyti, pakelti nuo žemės. Viena didelį kryžių, kuris buvo perlūžęs per pusę, iš naujo įkasėme į žemę. Galima pastebėti, kad kapinės buvo lankytos ir anksčiau, nes ant kelių metalinių kryžių radome metalines lenteles, žyminčias, jog čia ilsisi mūsų tėvynainiai. Šios lentelės dar nebuvo surūdiję, liudijo, jog lankytasi buvo gana neseniai.

Mamotovas

Mamotovo kapines radome labai prastos būklės – gana pelkėtoje vietovėje, akivaizdu, kad žemė čia derlinga, todėl kapinės apaugusios krūmokšniais, aukšta žole, medeliais. Medžiai išaugę net tvorelėmis aptvertose kapavietėse. Lietuvių kapai čia įsimaišę tarp rusų kapaviečių, todėl dėl itin prastos kapinių būklės buvo net sunku rasti tautiečių kapus. Keletas rastų kryžių buvo betoniniai – šie išsilaikę kur kas geriau. Mamotovo kapinėse išpjovėme krūmokšnius, išskirtome žoles, pakėlėme kryžius ir tvoreles, nuvalėme betoninius antkapius bei kryžius. Mamotovo kapinėse taip pat buvo pastatytas ir pašventintas metalinis kryžius.

Piskunovka

Piskunvkos kapines radome pakankamai geros būklės, čia nebuvo tiek daug priaugusių krūmokšnių, nors kapinės įsikūrusios miške. Dauguma kryžių ir tvorelių čia metaliniai, o net ir medinės tvorelės ar kryžiai buvo pakankamai geros būklės. Šiose kapinėse, kaip ir Mamotovo, pastatėme dar vieną metalinį kryžių, kuris buvo pašventintas.

Lietuviai Krasnojarsko srities Jeniseisko ir Kazačinsko rajonuose

Potapovo kaimelyje susitikome su Veronika Seibutiene, kuri į Sibirą atvyko paskui savo būsimą vyrą lietuvį. Jis mirė 1991-aisiais, o Veronika šiuo metu gyvena viena. Jos namas Potapovo kaime itin išsiskyrė gėlių darželių gausa, kuri rusams nėra būdinga, tačiau Veronika iki šiol saugoja šias lietuviškumo tradicijas. Taip pat pasakojo, jog švenčia tradicines lietuvių šventes: Kalėdas, Velykas, verda cepelinus.

Momotove susitikimo su buvusiu tremtiniu Sauliumi Sidaru, kuris lietuviybę yra išsaugojęs be galo stipriai. Vyras pasakojo, jog švenčia visas valstybines šventes, domisi Lietuvos aktualijomis, dainuoja lietuviškas dainas ir laikosi nuo vaikystės išminktų tradicijų bei papročių. Vyras po tremties bandė kurti gyvenimą Lietuvoje, tačiau čia neberado nei savo namų, nei didelės dalies artimųjų, todėl grįžo gyventi į Krasnojarską.

Lesosibirske taip pat aplankėme lietuvį Romą, kuris į Lesosibirską su draugais išvyko 1963-aisiais tam, kad užsidirbtų pinigų. Pasak jo, jaunystės laikais čia su draugais jie leidosi dėl uždarbio ir nuotykių, tačiau šiandien Romas gyvena vienas ir lietuviškai kalbasi tik su savo katėmis.

